

være forngiede med disse Bestemmelser, slutter jeg deraf, at det vil komme til at staa klart for dem, og ialtsald vil kunne gjøres Befolkningen tydeligt, at det, hvorpaa det mest kommer an for den Entelte, er, om han gjennem Nævningeinstitutionen kan opnaa Betyggelse. for sig selv, forsaavidt han kommer i Kollision med Statsmagten, og det vil han, tror jeg, kunne opnaa i ligesaa fuldt Maal, selv om han ikke staa paa Nævningelisten, hvad han ikke kan være blind for i Virkeligheden er en stor Byrde at lægge paa hans Skuldre. Jeg er derfor fuldt overbevist om, at, dersom Nogen her eller andetsteds skulde tro at kunne rejse Agitation mod disse Bestemmelser, vil han komme ilskort; jeg siger ikke, at Nogen her har antydet at ville gjøre det, men jeg finder disse Bestemmelser saa tilfredsstillende affattede, at jeg er overbevist om, at en saadan Agitation ikke vil lykkes, og at det er muligt for dem, der iøvrigt ere Venner af Institutionen, at nedslaa en saadan Agitation. — Det, som jeg nærmest har begjært Ordet for, er iøvrigt for at udtale nogle Bemærkninger angaaende Sagsførervæsenets Ordning. Der vil jo være en særlig Anledning dertil, naar det erindres, at der har foreligget et Lovforslag derom til særlig Behandling, et lignende Forslag, som ifjor blev vedtaget af Landsstinget, men ikke blev behandlet her. Deri ligger, mener jeg, at man har søt, at der var Trang til en ny Ordning af Sagsførervæsenet, til en lignende Lov som denne, selv om Resultatet maatte blive det, at disse Lovforslag forøvrigt skulde henligge i længere Tid uden at komme ud i Livet. Sagsførersstillingen er ganske vist, som den ærede Justitsminister nylig har udviklet, en Stilling af en ganske eiendommelig Natur. Der er ikke Tvivl om, at Sagsførerne, saaledes som det ogsaa anerkjendes i Kommissionens Betænkning, baade nu have og i Fremtiden ville faae indgribende Betydning for Retspleiens hele Gang og Udvikling, og at Sagsførerne have i Retspleiens Interesse Pligter mod det Offentlige paa den ene Side og mod deres Mandanter paa den anden Side. Denne dobbelte Stilling medfører ganske vist, at Sagen er vanskelig at ordne, og jeg tror ikke, at der vil kunne paavises nogen anden Stilling i Samfundet, der i Grunden ligner den og i og for sig er saa vanskelig. Naar jeg gaar ud herfra, er Spørgsmaalet, hvorledes man overhovedet skal ordne den. Der kunde jo være Spørgsmaal om at vende tilbage til den gamle Ordning, hvorefter der ansattes et begrændset Antal Sagsførere, der altsaa, naar de opnaaede en saadan Stilling, havde opnaaet Noget, der kunde sættes i Klasse med en Embedsstilling, og det endogsaa en meget god Embedsstilling. Under denne Ordning var det altsaa sikker, at der vilde findes tilstrækkelig Erhverv

for dem, og de Fristelser, som kunde ligge i, at Sagsførere manglede Erhverv, vilde undgaa; men paa den anden Side er det dog et Spørgsmaal, naar man fastholder, at denne Stilling virkelig ogsaa har en næringsdrivende Karakter, om Befolkningen kan være tjent dermed; thi for det Første bliver Sagsføreren paa den Maade let en for Befolkningen noget for fornem Mand, der bliver noget for tilbøielig til at afvise Sager, naar de ikke kunne give ham et efter hans Skjøn ifølge hans Stilling nogenledes passende Udbytte; han vil i det Hele være tilbøielig til ikke at tage de Hensyn, som en næringsdrivende Borger skal tage, idet han maa være mere tilbedste og staa paa Binde for sine Kunder og Klienter. Denne Forbring fra Befolkningens Side kan der være noget Berettiget i, og allerede af den Grund, men desuden fordi Sagen er ordnet for saa kort Tid siden, og der, efter som jeg antager, ikke er Mulighed for i dette Thing at komme tilbage til den gamle Tilstand, tror jeg, man maa give sig tilfreds med den Grundordning der er truffen ved Loven af 1868. Den væsentligste Forandring derfra i dette Lovforslag indeholdes jo i den Betingelse, at Vedkommende skal have opnaaet Ervedvearsalderen for at blive Sagsfører. Naar man ser det fra Nævningevæsenets Standpunkt, kan man ikke negte, at det er et meget betydeligt Baand at lægge paa en Mand, at han uden nogetsomhelst Hensyn til Dygtighed ikke skal kunne komme i en selvstændig Stilling, før han har naaet Ervedvearsalderen, medens i andre Næringsveie Folk ved Hjælp af Myndighedsbevilling kunne komme i en selvstændig Stilling i en Alder af nogle og tyve Aar. Jeg kan imidlertid ikke Andet end give det mit Bifald netop af Hensyn til Sagsførerstandens særegne Bestaenhed. Jeg mener, at der er ikke nogen Stilling, hvor Erfarenhed og Modenhed i forskjellige Livsforhold spiller den Rolle som her foruden den Rolle, som selvsølgelig Routines i at bevæge sig paa det juridiske Omraade spiller. Hovedsagen for mig er dog Modenheden af Karakter saaledes, at Sagsføreren ikke blot ikke lader sig friste til at tilfidesætte Andres Rets- eller Billighedsstrav, men ogsaa er istand til at gennemskue de mange forvirklede Forhold, der forelægges ham, saa at han ikke selv lader sig narre. Jeg tror altsaa, man bør fastholde denne Bestemmelse og sætte Grændsen til 30 Aar. Men naar jeg først er gaaet ind derpaa, har det ikke nogen Vanskelighed for mig at forbre Dvelfestiden sat til 5 Aar istedetfor som tidligere til tre; thi det vil give sig saa temmeligt af sig selv, naar en Mand ikke kan blive Sagsfører før sit 30te Aar, at det saa heller ikke i de allerfleste Tilfælde vil være ham en Byrde at skulle godtgjøre, at han har haat Praxis i 5